

НАШ АЛЬБОМ: (Поезії І. Радецького, Козачки, Уляни Кравченко, Х. Алчевської) 445, 455, 473, 563	
З ЧУЖИХ ПОЕТІВ: (Поезії І. Ібзена, Й. В. Гете, Ф. Прешерна) 538, 545, 569	
П. КАРМАНСЬКИЙ: Під дубом Т. Тасса.....	413
НАДІЯ КИБАЛЬЧИЧ: На хуторі.....	419
МИКОЛА САДОВСЬКИЙ: Спомини з російсько-турецької війни 1877—1878 року (далі буде).....	428
ОЛЕКСА ІВАНЧУК: З дороги життя.....	446
ІВАН ФРАНКО: Стара Русь (далі буде).....	456
ЛЕВ ТОЛСТОЙ: По що? 474	
М. ЛОЗИНСЬКИЙ: Становище польських і великоруських соціалістичних партій до українського питання (далі буде).....	495
ГУСТАВ ГАЕРШТАМ: Мрії Каріни Брандт (далі буде).....	515
МИХ. ГРУШЕВСЬКИЙ: У українських послів російської Думи.....	540
ВОЛОДИМИР ГНАТЮК: Львівський „Народний Домъ“.....	546
НАУКОВІ ЛИСТКИ: VI. Обовязки виборця, М. Гаусгофера (докінчене) 564	
МИХ. ГРУШЕВСЬКИЙ: Ганебній пам'яті!... ..	570
З ЛІТЕРАТУРИ Й ЖИТЯ, V. Над могилою Генрика Ібзена, М. Мочульського.....	572
МИХ. ЛОЗИНСЬКИЙ: З австрійської України 576	
МИХ. ГРУШЕВСЬКИЙ: З біжучої хвилі.....	588
Бібліографія.....	594
Книжки надіслані до редакції.....	604
Оголошення.....	607

Редакційний комітет:

ВОЛОДИМИР ГНАТЮК
 МИХАЙЛО ГРУШЕВСЬКИЙ
 ДР. ІВАН ФРАНКО.

1906.

РІЧНИК ІХ. ТОМ XXXIV.
 КНИЖКА VI. ЗА ЧЕРВЕНЬ.

ЛІТЕРАТУРНО- НАУКОВИЙ ВІСТНИК

ЛЬВІВ.

З друкарні Наукового Тов. ім. Шевченка
 під зарядом К. Беднарського.

О п о в і с т к а.

„Українсько-руська Видавнича Спілка“ видала доси отсі книжки:

У другій серії вийшли:

	Ціна в коронній ваз.	
1. М. Грушевський. Б. Хмельницький	0.20	К.
2. Курцій Руф. Фільотас	0.20	„
3. В. Наумович. Величина зніданого світа	0.15	„
4. Павас Мирний. Лови	0.06	„
5. І. Пулюй. Непропаща сила	0.20	„
6. М. Грушевський. Бех-Аль-Джугур	0.10	„
7. І. Раковський. Вія нашої землі	0.10	„
8. А. Чехов. Камтавка	0.15	„
9. М. Драгоманів. Мик. Ів. Костомарів	0.15	„
10. Е. Золя. Напад на млин	0.20	„
11. І. Пулюй. Нові і перемінені звізди	0.15	„
12. Г. Квітка. Маруса	0.50	„
13. М. Левицький. Умова для селян, співа	0.20	„
14. П. Куліш. Орася	0.06	„
15. М. Квистяковська. Іван Гус	0.20	„
16. О. Стороженко. Оповідання. I	0.20	„
17. В. Барвінський. Досліди з поля статист. ет	0.20	„
18. В. Короленко. Ліс шумить	0.20	„
19. І. Франко. Шенченко в польській рев. дєст. аді	0.40	„
20. В. Гіґо. Казод Іс	0.25	„
21. Е. Еґлі. Русські селяни на Угорщині	0.25	„
22. П. Мирний. Лихий попутав	0.40	„
23. А. Д. Уайт. Розвій географічних поглядів	0.30	„
24. Ів. Франко. Уражене щастя	0.50	„
25. С. Ефренон. Національне питання в Норвегії	0.30	„
26. П. Ніщинський. Гомерова Іліада (1 пісня)	0.30	„
27. М. Драгоманів. Два учителі	0.40	„
28. Е. Золя. Повінь	0.30	„
29. С. Томашивський. Київська козаччина 1855 р.	0.10	„
30. П. Ніщинський. Гомерова Іліада (2 пісня)	0.35	„
31. Т. Масарик. Ідеали гуманности	0.35	„
32. Люкіян. Юпітер у клоцотах	0.30	„
33. М. Костомарів. Письмо до ред. „Козокола“	0.20	„
34. М. Гоголь. Вія	0.40	„
35. І. Раковський. Вулькани	0.20	„
36. Г. Фльобер. Іродіада	0.30	„
37. О. Терлецький. Москвофіли й народонаї	0.30	„
38—39. І. Тургенев. Ася	0.40	„
40. Л. Боровиковський. Маруса	0.25	„
41—42. Данте Аліґері. Пєвзо, пісня I—X	0.40	„
43—45. В. Олехнович. Раси Европи	0.70	„
46—48. Л. Толстой. Крайцерова соната	0.90	„
49—50. О. Водницький. Українські мазки	0.50	„
51. Е. Золя. Смерть Олівіе Вєхайли	0.25	„
52. А. Уайт. Розвій астроном. поглядів	0.45	„
53. П. Ніщинський. Гомерова Іліада (3 пісня)	0.25	„
54. А. Міцкевич. Ласт до гал. приятелів	0.45	„
55—56. Л. Толстой. Смерть Івана Іліча	0.55	„
57. В. Врайтенбах. Біологія в XIX в.	0.25	„
58—59. М. Горький. На дві жита	0.70	„
60—61. М. Верн. Віблїя, студія	0.40	„
62—63. Г. Клейст. Маріяна О.	0.40	„
64. М. Карсен. Філософія історії	0.25	„
65—67. Ф. Достоевський. Грач	1.50	„

ГАНЕБНІЙ ПАМ'ЯТІ!... ¹⁾

Серед великого прятання, розпочатого всеросійською бюрократією перед приходом нового господаря — народного парламента, серед ріжного сьмітя бюрократичного господарства опинився на сьмітнику і один з найпоганійших своїм замислом і страшних своїми наслідками актів утиску й деспотизма, за який ще так недавно всіми силами тримався старий режим Росії. Я кажу про ганебний „закон 1876 р.“, що забороняв уживання української мови поза деякими тісними сферами, а в фактичнім своїм переведенню виключав усяку можливість літературної й наукової діяльності на сій мові. Ще в осени минувшого року, після того як запитані комітетом міністрів інституції зовсім виразно висловилися за потребу безпроволочного скасування обмежень українського друкованого слова, правительственні сфери Росії не зважилися знести указа 1876 р. Хоч запитання до тих інституцій були результатом сумнівів самого комітета міністрів що до спасенности того указа, хоч пізнійший прем'єр міністерства рішучо заповідав ще весною 1905 р. недалеко знесення його — в правительствених кругах не знайшлося відваги, щоб піднести руку на сей вершок бюрократичної інквізиції, розбити сього Молоха, якому цілих трицять літ справлялися такі гекатомби з творів мисли й слова, сока мізку й нерів трицяти-мільонового українського народу. Після остаточних нарад в сій справі комітета міністрів знесення указу 1876 р. признано було „несвоєвременним“ (вересень 1905). Се здавалося нам тоді неймовірним після того, що було сказане про нього, не кажучи вже за давніші часи, хоч би протягом тих 9 місяців, що проминули від хвилі, коли сам комітет міністрів признав потрібним піддати оцінці сей указ; але неймовірне звичайно стає найправдоподібнішим у сих сферах. Батьки держави, рішившися здивувати весь сьвіт своєю непохитністю в бідах, не розчарувалися ще в державній рації системи утисків і насильств і все ще надіялися сею системою довести українство до неіснування, на яке вони його засудили, та довести цивілізованому сьвіту (який недовго перед тим, звісною анкетною, осудив указ 1876 р.) — що української мови справді „не було, нема і бути не може“.

¹⁾ Зі статі писаної для 1 книжки Українського Вєстника.

Та щож! Спішно кидаючи так сильно і тривко уфортифіковані позиції перед приходом армії народних репрезентантів, російські держателі бичів і скорпіонів мусіли на сих позиціях полишити багато запасів і знарядів бюрократичного обскурантизма, й серед них опинив ся і той так пильно стережений і хоронений палядій „єдності русского народа“ — указ 1876 р. Сей обридливий упир, що пив кров найблагородніших сивів українського народу, що провів від колиски й до могили ціле покоління української суспільности, знайшов свій кінець перед кількома днями в виданих під хвилю приходу на полишені позиції народньої репрезентації „тимчасових правилах про неперіодичні видання“. Сі правила, зносячи стару превенційну цензуру і заміняючи її новими формами цензурної контролі, мовчки поховали разом зі старою практикою всі виїмкові умови для українського слова, сотворені указом 1876 р. Уступаючи з позицій бюрократія мовчки викинула до ями один з найгрізніших витворів своєї державної премудрости, навіть не відваживши ся голосно згадати про се. Очевидно, обридливість його була в тій хвилі занадто ясна для неї самої, і ми певні, що з того нечистого місця, де опинив ся указ 1876 р., не поспробують його вирити навіть неперебирчиві руки бюрократичних спасителів вітчизни. Але нам, що стільки терпіли від сеї поганої гадки й стільки висилень вложили в боротьбу з нею, здавало ся неможливим не сказати кілька слів погубній памяти указови 1876 року.

